

TÀI LIỆU SINH HOẠT CHI BỘ
CHUYÊN ĐỀ XÂY DỰNG ĐẢNG VỀ ĐẠO ĐỨC
THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

*(Ban hành kèm theo Công văn số 623-CV/ĐUK ngày 20/11/2017
của Ban Thường vụ Đảng ủy Khối)*

Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15-5-2016 của Bộ Chính trị yêu cầu: “Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một nội dung quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức”. Trên cơ sở kết quả Hội thảo khoa học “Xây dựng Đảng về đạo đức theo Di chúc và tư tưởng, đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh” do Đảng ủy Khối tổ chức ngày 24-8-2019, Ban Thường vụ Đảng ủy Khối biên soạn Tài liệu sinh hoạt chuyên đề tại chi bộ “Xây dựng Đảng về đạo đức theo tư tưởng Hồ Chí Minh”.

I. TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ XÂY DỰNG ĐẢNG VỀ ĐẠO ĐỨC

Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng về đạo đức được thể hiện ở nhiều tài liệu và những bài viết, bài nói của Người, trong số đó, Di chúc là một trong những tác phẩm khái quát, cô đọng tư tưởng cốt lõi của Người về xây dựng Đảng. Di chúc nêu: “Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của cả dân tộc ta”. Sự đoàn kết, thống nhất trong Đảng được Hồ Chí Minh so sánh với “con người” trong đôi mắt. Đối với mỗi người, không giữ được con người thì đôi mắt sẽ hỏng, nhận thức và hành động sẽ khó khăn, kém hiệu quả. Đối với Đảng, không có sự đoàn kết, thống nhất thì Đảng sẽ không đủ năng lực, trí tuệ để lãnh đạo nhân dân thực hiện cách mạng và xây dựng đất nước. Người căn dặn: “Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí trong Đảng như giữ gìn con người của mắt mình”.

Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh cho chúng ta thấy vai trò đặc biệt quan trọng của đoàn kết, yêu cầu tất yếu của việc giữ gìn, củng cố, phát triển sự đoàn kết, thống nhất trong Đảng, đồng thời chỉ ra những nguyên tắc quan trọng, hiệu quả nhất để xây dựng, củng cố sự đoàn kết, thống nhất đó là: “Trong Đảng, thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng. Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”. Theo đó, Đảng phải thực hành dân chủ rộng rãi. Nhờ dân chủ mà Đảng ta đã khơi dậy, phát huy cao nhất trí tuệ, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của mình. Nhờ dân chủ mà trong Đảng

đã khắc phục được tình trạng bè cánh, cục bộ, địa phương chủ nghĩa, quan liêu, hách dịch cửa quyền, xa rời quần chúng. Thực hành dân chủ rộng rãi nghĩa là phải dân chủ thực sự, dân chủ thường xuyên, dân chủ từ Trung ương đến cơ sở. Song, dân chủ phải gắn với tập trung, vì tập trung dân chủ là nguyên tắc sống còn và cũng là biện pháp tốt nhất để xây dựng Đảng ta. Đồng thời, thực hành dân chủ phải đi đôi với kiên quyết đấu tranh chống lại những biểu hiện hình thức trong thực hành dân chủ hay việc lợi dụng dân chủ để truyền bá những quan điểm lệch lạc, tư tưởng cá nhân, xâm hại đến lợi ích chung, gây mất đoàn kết trong Đảng, trong xã hội.

Tự phê bình và phê bình là nguyên tắc, là quy luật phát triển của Đảng. Trong Di chúc, Chủ tịch Hồ Chí Minh coi thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là biện pháp tốt nhất để củng cố, phát triển sự đoàn kết, thống nhất trong Đảng. Người yêu cầu tự phê bình và phê bình phải thường xuyên, nghiêm túc, không nể nang, không qua loa đại khái, hình thức. Mục đích của tự phê bình và phê bình là giúp cho bản thân và đồng chí mình ngày càng tiến bộ hơn; tuyệt đối không vì mâu thuẫn cá nhân, động cơ cá nhân mà phê bình theo kiểu “vạch lá tìm sâu”, “bới lông tìm vết” nhằm trừ dập, đấu đá, hạ bệ lẫn nhau. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, tự phê bình và phê bình là công việc thường xuyên; ngừng tự phê bình và phê bình tức là ngừng tiến bộ, là thoái bộ.

Song không được vì phê bình mà ghét bỏ nhau, thù hằn nhau. Thực hành tự phê bình và phê bình nhưng phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau. Trên cơ sở tình đồng chí thương yêu lẫn nhau thì mới thực hành được “dân chủ rộng rãi”, mới “thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình”. Không có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau sẽ dẫn đến dân chủ hình thức, tự phê bình và phê bình không nghiêm túc hoặc lợi dụng dân chủ, lợi dụng phê bình để công kích, trả đũa cá nhân.

Đối với đảng viên, Người nêu: “Mỗi đảng viên và cán bộ phải thực sự thấm nhuần *đạo đức cách mạng*, thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”.

Cần, kiệm, liêm chính, chí công vô tư là phẩm chất đạo đức gắn liền với hoạt động hàng ngày của mỗi người. Đối với người cán bộ, đảng viên thì đây là phẩm chất quan trọng nhất. Vì đạo đức cách mạng là cái gốc, là phẩm chất nền tảng trong nhân cách người cán bộ. Đạo đức cách mạng của cán bộ được Hồ Chí Minh ví như gốc của cây, ngọn nguồn của sông suối. “Cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài

giỏi đến mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân”. Do vậy, rèn luyện đạo đức cách mạng đòi hỏi phải có sự phấn đấu không ngừng của mỗi con người, mỗi thế hệ và toàn xã hội. Chăm lo cái gốc, cái nguồn ấy là nhiệm vụ của Đảng và mỗi cá nhân con người.

Cần, là lao động cần cù, siêng năng, có kế hoạch chuyên sâu, sáng tạo, thi đua sản xuất cho mau, cho tốt, cho nhiều, có năng suất, chất lượng, hiệu quả, tự lực cánh sinh, không ỷ lại, không lười biếng, dựa dẫm, phải kiên trì, bền bỉ, dẻo dai, có thái độ đúng với lao động, coi đó là nghĩa vụ thiêng liêng, là nguồn sống, nguồn hạnh phúc của con người. *Kiệm*, tức là tiết kiệm sức lao động, thời giờ, tiền bạc của nhân dân, của Nhà nước và của bản thân, từ việc nhỏ, không xa xỉ, không lãng phí, phô trương. Tiết kiệm khác với bủn xỉn “xem đồng tiền to bằng cái nóng”. Bác dạy cần và kiệm phải đi đôi với nhau, như hai chân của con người. Cần mà không kiệm, “thì làm từng nào xào từng ấy”, không lại hoàn không. Kiệm mà không cần, “thì không tăng thêm, không phát triển được. Mà vật gì cũng không tiến tức là thoái”. *Liêm*, là trong sạch, không tham lam, không tham ô, tôn trọng, giữ gìn của công, của dân, không chiếm dụng của công làm của tư, sách nhiễu nhân dân. Không tham địa vị, không tham tiền tài, không tham sung sướng. Không tham người tâng bốc mình. *Chính*, là không tà, thẳng thắn, đúng đắn. Cần, kiệm, liêm, chính là cái rễ của mình. Một người phải cần, kiệm, liêm, nhưng phải chính nữa mới là người hoàn thiện. *Chí công vô tư* có tính định hướng mọi người phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện để vươn tới cái tốt đẹp. Người nói: Khi làm bất cứ một việc gì cũng đừng nghĩ tới mình trước, khi hưởng thụ thì mình nên đi sau. “Phải lo trước thiên hạ”, ngược lại là “dĩ công vi tư” phải loại bỏ.

Chủ tịch Hồ Chí Minh còn chỉ ra mối quan hệ giữa các phẩm chất: cần, kiệm, liêm, chính sẽ dẫn đến chí công vô tư. Ngược lại, đã chí công vô tư, một lòng vì nước, vì dân, vì Đảng thì nhất định sẽ thực hiện được cần, kiệm, liêm, chính và có được nhiều đức tính tốt khác.

II. MỘT SỐ NỘI DUNG CẦN THỰC HIỆN ĐỂ XÂY DỰNG ĐẢNG VỀ ĐẠO ĐỨC THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Xây dựng Đảng về đạo đức là xây dựng và thực hiện những chuẩn mực giá trị đạo đức cách mạng của đội ngũ đảng viên, làm cho tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức đảng, chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên.

Xây dựng Đảng về đạo đức là xây dựng đạo đức của từng tổ chức đảng và mỗi đảng viên. Tất cả các tổ chức đảng từ Trung ương đến cơ sở đều phải được giáo dục, học tập, rèn luyện những chuẩn mực đạo đức, thường xuyên tự kiểm điểm, tự phê bình và phê bình theo quy định. Từng đảng viên phải tự giác rèn luyện mình, hành động theo những chuẩn mực đạo đức, các nguyên tắc, quy định của Đảng. Với mục tiêu xây dựng Đảng về đạo đức là xây dựng tổ chức đảng đoàn kết, có văn hóa, đội ngũ đảng viên trung thành với mục tiêu, lý tưởng của Đảng, thực hiện đầy đủ, đúng đắn những quy định về tư cách của người đảng viên trong Điều lệ Đảng và các quy định của Đảng, góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh.

Để xây dựng đạo đức, văn hóa trong Đảng trong thời gian tới, các cấp ủy, cán bộ, đảng viên các cơ quan Trung ương tập trung thực hiện có hiệu quả một số nội dung sau:

Một là, tiếp tục củng cố, tăng cường sự đoàn kết thống nhất trong Đảng. Đoàn kết thống nhất trong Đảng được xây dựng trên nền tảng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và mục tiêu, lý tưởng của Đảng. Để bảo đảm giữ vững sự đoàn kết thống nhất, các tổ chức đảng cần thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, quán triệt đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước cho cán bộ, đảng viên, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, thống nhất trong toàn Đảng về nhận thức và hành động, nói và làm theo nghị quyết, Cương lĩnh, Điều lệ Đảng; tập trung xây dựng các cấp ủy vững mạnh, thực sự là hạt nhân đoàn kết trong chi bộ và trong cơ quan, đơn vị; thực hiện tốt chế độ tự phê bình và phê bình, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, chủ nghĩa cá nhân, công thân, địa vị, hẹp hòi, cục bộ, kèn cựa, làm trong sạch nội bộ tổ chức đảng. Nhằm phát huy dân chủ và kỷ cương trong sinh hoạt đảng, các tổ chức đảng cần giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy trí tuệ tập thể, đề cao trách nhiệm cá nhân, giữ vững tính tổ chức và tính kỷ luật, xây dựng lề lối làm việc khoa học, hiệu quả. Từng tổ chức đảng tập trung nâng cao chất lượng xây dựng quy chế lãnh đạo, quy chế làm việc; cụ thể hoá nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách, chế độ và trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu.

Hai là, đẩy mạnh công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên gắn với giáo dục, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật và các quy định của Đảng.

Đẩy mạnh công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên trong toàn Đảng bộ. Trên cơ sở nhận thức đúng về vị trí, vai trò, ý nghĩa của công tác

xây dựng Đảng về đạo đức, mỗi cán bộ, đảng viên và tổ chức đảng thật sự phát huy tính tự giác và tích cực tham gia xây dựng, tu dưỡng và rèn luyện đạo đức.

Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp cần thường xuyên giáo dục đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên, tập trung vào nội dung giáo dục chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, để mỗi cán bộ, đảng viên tận trung với nước, tận hiếu với dân, coi phục vụ nhân dân là lẽ sống cao thượng nhất, quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng chính là mục tiêu lớn nhất cần đạt tới.

Mỗi đảng viên của Đảng phải gương mẫu trong lối sống, thực sự “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, ra sức phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân, luôn đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân lên trên lợi ích cá nhân; không ngừng rèn luyện ý thức tổ chức kỷ luật, chấp hành nghiêm chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước.

Ba là, phát huy vai trò chủ động, tự giác của cán bộ, đảng viên gắn với trách nhiệm nêu gương trong rèn luyện, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống.

Muốn xây dựng Đảng về đạo đức, trước hết phải xây dựng đội ngũ đảng viên có phẩm chất đạo đức, lối sống trong sáng, cao đẹp, phát huy vai trò chủ động, tự giác của mỗi cán bộ, đảng viên trong tu dưỡng, rèn luyện đạo đức. Mỗi cán bộ, đảng viên phải nâng cao đạo đức cách mạng để góp phần xây dựng Đảng về đạo đức và đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp đổi mới. Theo đó, mỗi cán bộ, đảng viên phải tuyệt đối trung thành với sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc, tin tưởng vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; có bản lĩnh chính trị vững vàng, không dao động trước âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch, vượt qua khó khăn, thử thách; ra sức phấn đấu vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao; kiên quyết đấu tranh với các biểu hiện dao động, xa rời mục tiêu, lý tưởng của Đảng.

Phát huy vai trò gương mẫu, nói đi đôi với làm của cấp ủy viên và người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị trong xây dựng, tu dưỡng và rèn luyện đạo đức. Người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng phải gương mẫu về đạo đức, đảng viên đi trước phải làm gương cho đảng viên đi sau; đảng viên giữ cương vị, chức vụ càng cao thì phải càng gương mẫu, trong sáng về đạo đức; tăng cường giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ đảng viên, hỗ trợ, bổ sung cho hệ thống pháp luật, xây dựng chuẩn mực đạo đức trở thành

các quy tắc ứng xử của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong tổ chức đảng, đoàn thể và trong cơ quan, đơn vị. Trong đó, cần tổ chức thực hiện có hiệu quả Nghị quyết số 06-NQ/ĐUK về tăng cường tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị trong tình hình hiện nay.

Đồng thời với việc chủ động, tích cực tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn khiêm tốn, cầu thị, tích cực học tập để không ngừng nâng cao trình độ nhằm hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao.

Bốn là, kết hợp chặt chẽ công tác xây dựng Đảng về đạo đức với xây dựng Đảng về tư tưởng và tổ chức.

Xây dựng Đảng về đạo đức có mối quan hệ gắn bó hữu cơ với các lĩnh vực tư tưởng và tổ chức. Về tư tưởng, có tư tưởng đạo đức. Tư tưởng đạo đức không chỉ thể hiện nhận thức đúng đắn về các giá trị đạo đức, mà còn chi phối hành vi đạo đức của mỗi người. Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về tư tưởng, không thể không quan tâm đến xây dựng tư tưởng đạo đức và hành vi đạo đức của mỗi cán bộ, đảng viên. Về tổ chức, xây dựng Đảng về tổ chức để Đảng trở thành một khối thống nhất, trăm người như một, “lúc thường cũng như lúc chiến đấu”. Để tạo nên một tổ chức như vậy, không thể chỉ quan tâm đến các nguyên tắc, mà quên đi giáo dục tình thương, đạo đức, lễ phép.

Để gắn xây dựng Đảng về đạo đức với xây dựng Đảng về tư tưởng, tổ chức, cùng với việc tiến hành các nội dung xây dựng về đạo đức thì cần phải hết sức quan tâm thực hành rộng rãi dân chủ trong Đảng, phải nghiêm chỉnh thực hành tự phê bình và phê bình, thường xuyên lắng nghe và tiếp thu ý kiến đóng góp của quần chúng nhân dân về xây dựng Đảng, thực hiện sự giám sát, kiểm tra của nhân dân đối với tổ chức đảng và các cán bộ đảng viên. Thực hiện công khai, minh bạch thông tin và chế độ trách nhiệm trong Đảng, trong các cơ quan, đơn vị, trong các tổ chức đoàn thể để dân biết, dân bàn, dân kiểm tra.

Năm là, xây dựng Đảng về đạo đức gắn với việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” và thực hiện có hiệu quả Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng.

Các cấp ủy đảng bổ sung nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và nội dung xây dựng chỉnh đốn Đảng theo Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) vào nội dung sinh hoạt thường xuyên của chi bộ.

Nâng cao trách nhiệm của mỗi cán bộ, đảng viên, khơi dậy mạnh mẽ ý thức tự tu dưỡng, tự rèn luyện đạo đức trong mỗi cán bộ, đảng viên. Thường xuyên động viên, khích lệ, biểu dương những tập thể, cá nhân điển hình, tích cực học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, để kịp thời phát hiện, ngăn chặn, đấu tranh với những biểu hiện sai trái, tiêu cực, vi phạm tư cách, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. Kiên quyết đưa ra khỏi Đảng những trường hợp vi phạm tư cách đảng viên, thoái hóa, biến chất để làm trong sạch Đảng. Tăng cường kiểm tra, giám sát những cán bộ, đảng viên được giao nhiệm vụ công tác trong những lĩnh vực nhạy cảm, như: quản lý tài chính, tài sản của nhà nước; cán bộ, đảng viên công tác lưu động dài ngày, xa sự quản lý trực tiếp của cấp ủy, chi bộ.

Sáu là, xây dựng và thực hiện có hiệu quả các chuẩn mực đạo đức, coi trọng các mối quan hệ của cán bộ, đảng viên với tổ chức đảng và với nhân dân.

Các tổ chức đảng tiếp tục xây dựng, hoàn thiện chuẩn mực đạo đức với phương châm: sát chức năng, nhiệm vụ, ngắn gọn, dễ nhớ, dễ thực hiện và đánh giá việc thực hiện. Trên cơ sở Chuẩn mực đạo đức cán bộ, đảng viên Đảng bộ Khối các cơ quan Trung ương theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh (Quyết định số 1049-QĐ/ĐUK ngày 01-11-2017), các cấp ủy đảng sớm xây dựng chuẩn mực phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ hiện nay của từng tổ chức đảng để cán bộ, đảng viên lấy đó làm tiêu chí tự giác phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện.

Hàng năm, người đứng đầu và từng cán bộ, đảng viên có cam kết rèn luyện, giữ gìn phẩm chất đạo đức, lối sống, không suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”. Các cấp ủy, tổ chức đảng kiểm tra, giám sát việc thực hiện cam kết của cán bộ, đảng viên ở địa phương, cơ quan, đơn vị mình theo tinh thần Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị và Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII)./.
